

LKA – 4101-03-05/2013
P/13/154

P. Naczel. M. Kaszycki
P. Z. ce Prez. K. Lewandowski

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/154 – Funkcjonowanie miejskiego monitoringu wizyjnego i jego wpływ na poprawę bezpieczeństwa publicznego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Jerzy Piasecki, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 85084 z dnia 26 lutego 2013 r. [Dowód akta: kontroli str. 1–2]
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Zabrze, 41-800 Zabrze, ul. Powstańców Śląskich 5-7 ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Mańka-Szulik, Prezydent Miasta ² . [Dowód akta: kontroli str. 3-6]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie ³ organizację prowadzenia na terenie Zabrze w latach 2010-2012 miejskiego monitoringu wizyjnego.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, powierzenie przez Prezydenta Miasta obowiązków związanych z prowadzeniem monitoringu wizyjnego wydziałowi Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności⁴ <i>Urzędu</i> nie znajduje podstaw prawnych w przepisach powszechnie obowiązujących. Podstawy takiej nie może stanowić ani przyjęta przez Radę Miasta koncepcja budowy monitoringu wizyjnego, ani umowa zawarta pomiędzy Prezydentem Miasta a Komendantem Straży Miejskiej w Zabrze, gdyż przysługujące Straży Miejskiej ustawowe kompetencje do prowadzenia monitoringu wizyjnego nie mogą być przekazane umownie ani jednostkom organizacyjnym gminy, ani innym podmiotom.</p> <p>Pomimo powyższej negatywnej oceny, NIK pozytywnie ocenia stosowaną w <i>Urzędzie</i> metodologię typowania obszarów i miejsc objętych monitoringiem, jednoznacznie określony podział kompetencji <i>wydziału ZKiOL</i>, Straży Miejskiej i Policji oraz wysoki stopień współpracy pomiędzy tymi jednostkami w kierunku poprawy bezpieczeństwa publicznego w mieście.</p>

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Projektowanie i budowa miejskiego systemu monitoringu wizyjnego

1.1 Ustanowienie strategii bezpieczeństwa w mieście

Opis stanu faktycznego	Dnia 17 marca 2008 r. Rada Miasta Zabrze ⁵ uchwaliła „Strategię Rozwoju Miasta Zabrze na lata 2008-2020” ⁶ . W rozdziale II tego dokumentu, wśród wewnętrznych
------------------------	--

¹ Zwany dalej „Urzędem”.

² Zwana dalej „Prezydentem”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna..

⁴ Zwanego dalej „wydziałem ZKiOL”

⁵ Zwana dalej „Radą Miasta”.

„słabość” miasta, wskazano m.in. na brak monitoringu wizyjnego i niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, a w rozdziale IX określającym kierunki działań przewidziano wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa w najbardziej zagrożonych dzielnicach poprzez monitoring wizyjny najbardziej niebezpiecznych obszarów oraz współpracę z Policją. W rozdziale XI – monitoring strategiczny, w wykazie wskaźników monitoringu i ewaluacji *Strategii* dla priorytetu P2: „Nowoczesne społeczeństwo miejskie” wskazano poprawę bezpieczeństwa, a wskaźnikami monitoringu i ewaluacji miał być wzrost liczby kamer monitoringu wizyjnego i zmniejszenie liczby przestępstw.

[Dowód akta kontroli str.7-67]

Uchwałą z 14 grudnia 2009 r., Rada Miasta przyjęła program „e-Zabrze budowa społeczeństwa informacyjnego Miasta Zabrze”. W programie tym uwzględniono wynikającą ze *Strategii* budowę monitoringu wizyjnego. W ramach tego zadania przewidywano docelowo montaż na terenie miasta 256 kamer wizyjnych i instalację stanowisk dozoru. Wskazano również, że w projekcie uczestniczyć będzie Policja, Straż Miejska i wydział ZKiOL.

[Dowód akta kontroli str.68-76]

Odrębną uchwałą, podjętą tego samego dnia, Rada Miasta powołała zespół ds. realizacji projektu Monitoringu Wizyjnego Miasta Zabrze, w skład którego weszli naczelnik wydziału ZKiOL, Komendant Straży Miejskiej, Komendant Straży Pożarnej i Komendant Miejski Policji. Głównymi celami budowy monitoringu wizyjnego miał być wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i poprawa wizerunku miasta m.in. poprzez:

- działania i oddziaływania prewencyjne,
- przeciwdziałanie aktom wandalizmu,
- zmniejszenie przestępczości i gromadzenie materiałów dowodowych przeciwko sprawcom przestępstw i wykroczeń,
- kontrolowanie ruchu ulicznego i wszystkich miejsc użyteczności publicznej.

Konsekwencją przyjętej *Strategii* oraz programu „e-Zabrze budowa społeczeństwa informacyjnego Miasta Zabrze” było opracowanie „*Koncepcji Monitoringu Wizyjnego na lata 2010-2016*”⁶. Wg jej założeń, budowa monitoringu miała być realizowana etapowo, a jego zasięgiem miały być objęte miejsca uznane za niebezpieczne, ze szczególnym uwzględnieniem ciągów komunikacji pieszej, skrzyżowań o dużym natężeniu ruchu, place, miejsca użyteczności publicznej. Miejsca te miały być typowane w drodze wspólnych uzgodnień przedstawicieli Urzędu z przedstawicielami służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz przedstawicielami zainteresowanych jednostek miejskich i zewnętrznych.

Koncepcja zakładała, że właścicielem systemu monitoringu będzie miasto, a zarządzać nim będzie Prezydent przy pomocy wydziału ZKiOL. Przyjęto w niej, że do 2016 roku system składać się będzie z 256 kamer, a wydział ZKiOL zostanie wyposażony w 16 stanowisk nadzoru wizyjnego.

[Dowód akta kontroli str.77-82]

Uchwałą Rady Miasta z 19 kwietnia 2010 r. przyjęto „*Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na 2010 r.*” Dotyczący tych samych zagadnień program na lata 2011-2012 Rada Miasta

⁶ Zwana dalej „*Strategią*”.

⁷ Zwany dalej „*Koncepcją*”.

przyjęła 17 października 2011 r. Zgodnie z tymi dokumentami, na Prezydenta nałożono zadania w zakresie monitoringu miejskiego, których realizatorem miała być Straż Miejska, Komenda Miejska Policji w Zabrze oraz wydział ZKiOL.

Celami programów była poprawa:

- porządku publicznego i poczucia bezpieczeństwa;
- bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej;
- bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W przyjętych programach zakładano przeprowadzenie okresowej i bieżącej analizy stanu bezpieczeństwa w centrum miasta, zaś wypływające z niej wnioski służyć miały podejmowaniu decyzji w zakresie ilości patroli i dyslokacji służb porządkowych (Policja, Straż Miejska), stopnia dofinansowania przez miasto dodatkowych służb prewencyjnych, w tym wsparcia dodatkowymi służbami z Oddziału Prewencji Policji Komendy Wojewódzkiej Policji z Katowic oraz zwiększenia ilości kamer monitoringu.

[Dowód: akta kontroli str.85 –106]

Na koniec badanego okresu miejski system monitoringu wizyjnego dysponował 24 kamerami obrotowymi. Obsługiwane były one przez wydział ZKiOL z centrum nadzoru, które początkowo zlokalizowano przy ul. Stalmacha 9, a od 1 września 2011 r. przy ul. Religi 1. Działalność pracowników ww. wydziału opierała się na opisanej w dalszej części wystąpienia umowie z dnia 24 września 2010 r., która zawarta została pomiędzy Prezydentem Miasta a Komendantem Straży Miejskiej w Zabrzu.

Koszty zatrudnienia pracowników, którzy obsługiwali centrum nadzoru prowadzone przez wydział ZKiOL finansowane były z budżetu miasta. W roku 2010 ilość etatów wzrosła z 4 do 11 i stan ten utrzymywał się w latach 2011 i 2012.

Dwa niezależne stanowiska nadzoru, w których wykorzystywano ten sam system kamer, zlokalizowane zostały w Komendzie Straży Miejskiej oraz Komendzie Miejskiej Policji.

Dostęp Policji do miejskiego systemu monitoringu wizyjnego odbywał się na podstawie porozumienia o współpracy, jakie zawarte zostało dnia 22 lipca 2008 r. pomiędzy Prezydentem Miasta, a Komendantem Miejskim Policji. Zakładało ono m.in. wykorzystanie monitoringu wizyjnego terenu miasta, ze szczególnym uwzględnieniem szybkiej i skutecznej reakcji na zdarzenia.

[Dowód akta kontroli str.105-106, 162-167]

Na pytanie, dlaczego do chwili obecnej działa jedynie 24 spośród 256 zaplanowanych kamer (9%), naczelnik wydziału ZKiOL wyjaśnił, że „w momencie powstawania monitoringu miejskiego założono wykorzystanie światłowodów należących do operatorów komercyjnych natomiast z uwagi, na pozyskanie środków przez gminę na budowę własnej infrastruktury światłowodowej podjęto decyzję o wstrzymaniu instalacji punktów kamerowych w 2011 i 2012 roku. Posiadanie własnej infrastruktury światłowodowej spowoduje obniżenie kosztów eksploatacyjnych monitoringu do czasu zakończenia prac z projektami „ZMAN 1-4”. Pierwsze dwa projekty mają się zakończyć we wrześniu br.”

[Dowód akta kontroli str. 317]

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli opisane powyżej uchwały Rady Miasta, lokujące prowadzenie monitoringu wizyjnego w strukturze wydziału ZKiOL, nie mogły stanowić wystarczającej podstawy prawnej upoważniającej Prezydenta Miasta do działań związanych z prowadzeniem monitoringu wizyjnego obywateli. Uprawnienie do prowadzenia monitoringu wizyjnego - na podstawie art. 11 ustawy z dnia

Ustalone
nieprawidłowości

29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych⁸ - posiadała bowiem wyłącznie powołana przez gminę Straż Miejska, a nie Prezydent Miasta⁹.

Na pytanie dotyczące przyczyn umiejscowienia obsługi monitoringu wizyjnego w będącym w strukturze Urzędu wydziale ZKiOL, a nie w Straży Miejskiej, Prezydent Miasta wyjaśniła, że „w regulaminie organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Zabrzu zadanie [to] przypisane jest wydziałowi Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności. Pracownicy wydziału stanowią wsparcie techniczne systemu i pomagają funkcjonariuszom Straży Miejskiej i Policji w zakresie wykrywania zdarzeń przez prowadzenie obserwacji w sposób zdalny na podstawie upoważnień”.

1.2 Rozpoznanie zagrożeń w rejonach planowanego monitoringu wizyjnego miasta

Opis stanu
faktycznego

Dnia 10 marca 2008 r. Straż Miejska przesłała do Urzędu pismo, w którym przedstawiła listę 20 miejsc na terenie miasta, które jej zdaniem należy zaliczyć do niebezpiecznych i objąć monitoringiem. Na spotkaniu 16 września 2008 r., w którym wzięli udział przedstawiciele Straży Miejskiej, Urzędu i Policji, zaakceptowano lokalizację 16 kamer wizyjnych. Pismem z 9 marca 2009 r., Straż Miejska poinformowała Urząd, iż wspólnie z Komendą Miejską Policji wytypowała kolejne 8 miejsc niebezpiecznych, które należałoby objąć monitoringiem. W dniu 30 lipca 2009 r. do Urzędu wpłynęło pismo Komendanta Miejskiego Policji, w którym przesłał on propozycję 214 miejsc na terenie miasta, w których należałoby zainstalować kamery monitoringu w trakcie realizacji III i kolejnych etapów budowy systemu.

[Dowód akta kontroli str. 107-125]

Analiza Strategii wykazała m.in., że załączono do niej wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców miasta. Pierwszą internetową ankietę, którą objęto 165 respondentów, przeprowadzono w okresie lipiec-wrzesień 2007 r. Pytania ankietowe dotyczyły m.in.: „czego brakuje w Zabrzu”, „co jest największą zaletą Zabrza”, „jakie zachowania mieszkańców Zabrza najbardziej cię denerwują”. W ww. okresie przeprowadzona została również anketa bezpośrednia, która objęła 255 respondentów, a zamieszczone w niej pytania dotyczyły m.in. tego „jakim miastem powinno być Zabrze”, „czego najbardziej brakuje młodym mieszkańcom Zabrza najbardziej” oraz „czym władze Zabrza powinny zająć się natychmiast”. Ponadto w dniach 14 czerwca, 9 lipca, 18 września 2007 r. odbyły się warsztaty moderacyjne, w których udział wzięło około 100 osób. Uczestnikami ww. warsztatów byli przedstawiciele jednostek organizacyjnych miasta, kościoła, firm prywatnych oraz Urzędu. Warsztaty objęły analizę m.in. diagnozy strategicznej miasta, wizji i celu rozwoju miasta. W przypadku ankiety internetowej, 12 ankietowanych wskazało potrzebę zwiększenia bezpieczeństwa, a 2 wnosilo o zainstalowanie monitoringu w centrum miasta, natomiast w przypadku ankiety bezpośredniej, w 99 przypadkach wskazano na potrzebę poprawy bezpieczeństwa w mieście lub w zamieszkiwanych przez ankietowanych dzielnicach.

[Dowód akta kontroli str.22-43]

W Strategii zapisano, iż głównymi priorytetami miały być:

- środowisko gospodarcze,
- atrakcyjne przestrzenie publiczne,

⁸ Dz. U. Nr 123 poz. 779 ze zm., zwana dalej „u.osg”.

⁹ W obowiązującym stanie prawnym brak jest przepisu wskazującego na to, że organy samorządu terytorialnego uprawnione są do prowadzenia monitoringu wizyjnego obywateli. Kompetencje w tym zakresie - na podstawie stosownych ustaw - zostały bowiem przypisane wyłącznie zorganizowanym formacjom (straże gminne, Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczna, Centralne Biuro Antykorupcyjne itd.) powołanym do zapewnienia bezpieczeństwa państwa i obywateli.

- usługi metropolitalne,
- nowoczesne społeczeństwo miejskie, w którym wyznaczono przedsięwzięcia związane z poprawą bezpieczeństwa, realizowane we współpracy z Policją i Strażą Miejską.

W *Strategii* nie ustalono celów szczegółowych dla projektowanego systemu monitoringu lub poszczególnych jego części. Wskazano jednak, że wskaźnikami pozwalającymi na ocenę funkcjonowania systemu będzie liczba kamer zainstalowanych od 2008 r., liczba przestępstw (szt./rok) i ich wykrywalność (%) oraz wysokość wydatków miasta na poprawę bezpieczeństwa.

W sprawie przyjęcia założeń dotyczących opracowania wskaźników rezultatu naczelnik wydziału ZKiOL wyjaśnił, że „wskaźniki przyjęto na podstawie posiadanych danych o czynach karalnych, w tym przestępstwach i wykroczeniach przekazywanych do wydziału przez Policję i Straż Miejską”.

[Dowód akta kontroli str.316]

W programie „e-Zabrze budowa społeczeństwa informacyjnego miasta Zabrze”¹⁰, w zakresie monitoringu wizyjnego, w celach szczegółowych wskazano na „zastosowanie technik informatycznych do monitorowania, miejsc publicznych zagrożonych przestępczością pospolitą, niektórych elementów mienia gminnego”.

W przyjętej *Koncepcji* wskazano cel ogólny, polegający na zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa mieszkańców za pomocą technik „IT”, zaś w celach szczegółowych wskazano na działania i oddziaływania prewencyjne monitoringu, takie jak:

- przeciwdziałanie aktom wandalizmu,
- zmniejszenie przestępczości i gromadzenie materiałów dowodowych przeciwko sprawcom przestępstw i wykroczeń,
- kontrolowanie ruchu ulicznego i wszystkich miejsc użyteczności publicznej.

[Dowód akta kontroli str. 7-67i68-76]

W badanym okresie do wydziału ZKiOL wpłynęło 9 wniosków od osób fizycznych i prawnych w sprawie rozmieszczenia kamer monitoringu wizyjnego. W dwóch przypadkach dokonano zmiany miejsca montażu kamer. W trzech przypadkach poinformowano strony, iż planuje się rozmieścić kamery w miejscach przez nich wskazanych w dalszych etapach budowy systemu monitoringu, natomiast w czterech przypadkach w przesłanej odpowiedzi poinformowano wnioskodawcę, iż miejsca zgłaszane nie zostały uwzględnione w koncepcji z powodu braku środków na zamontowanie kamer we wskazanych miejscach.

[Dowód akta kontroli str.126-136]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie przyjęty przez Radę Miasta schemat organizacji budowy monitoringu wizyjnego, zgodnie z którym część obowiązków związanych z prowadzeniem monitoringu wizyjnego prowadzić mieli nieuprawnieni do tego ustawowo pracownicy Urzędu. Pozytywnie należy ocenić jednak sposób rozpoznania miejsc niebezpiecznych, w których montaż kamer monitoringu przyczynić się może do poprawy bezpieczeństwa i wykrywalności sprawców czynów zabronionych.

¹⁰ Rozdział 4 Analiza aktualnie realizowanych i planowanych projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, pkt. 4.4 Monitoring Wizyjny Miasta.

2. Nadzór Prezydenta nad funkcjonowaniem miejskiego systemu monitoringu wizyjnego pod kątem realizacji postawionych mu celów

2.1. Organizacja systemu monitoringu wizyjnego miasta

Opis stanu faktycznego

W dniu 24 września 2010 r. Komendant Straży Miejskiej i Prezydent Miasta zawarli umowę, której przedmiotem było określenie zakresu i zasad powierzenia *Urzędowi* przetwarzania danych osobowych, których administratorem jest Straż Miejska, i uzyskanych w wyniku obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych. Na podstawie ww. umowy pracownicy *Urzędu* zostali upoważnieni do obserwowania i zdalnego rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych. Pracownik w trakcie wykonywania ww. czynności w przypadku zauważenia, zdarzenia mającego znamiona popełnienia wykroczenia lub przestępstwa, naruszenia spokoju i porządku w miejscach publicznych, niszczenia obiektów komunalnych bądź urządzeń użyteczności publicznej, zobowiązany był do niezwłocznego powiadomienia odpowiednich służb, a w szczególności strażnika dyżurnego Straży Miejskiej. Umowa ta wskazywała, że pracownicy *Urzędu* nie posiadają dostępu do zarejestrowanego w GODO¹¹ przez Straż Miejską w Zabrzu, zbioru danych osobowych o nazwie „*Ewidencja osób udzielających informacji i naruszających porządek publiczny*”¹². W umowie zapisano również, że Komendant Straży Miejskiej sprawuje nadzór nad zastosowaniem środków technicznych i organizacyjnych, zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, odpowiednich do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, a w szczególności nad zabezpieczeniem tych danych przed ich udostępnieniem osobom nieuprawnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem przez osoby nieuprawnione, przetwarzaniem z naruszeniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

[Dowód akta kontroli str. 213-214]

Zgodnie z ww. umową, Prezydent Miasta wydała 16 pracownikom wydziału ZKiOL imienne upoważnienia do obserwowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych w sposób zdalny przy użyciu urządzeń umożliwiających przekazywanie obrazu zdarzeń na odległość przy użyciu środków technicznych rejestrujących.

[Dowód akta kontroli str. 215-230]

Na pytanie dotyczące przyczyn zawarcia ww. umowy Prezydent Miasta wyjaśniła, że „*przyczyną zawarcia porozumienia pomiędzy Prezydentem Miasta a Komendantem Straży Miejskiej było unormowanie prawne dostępu pracowników Urzędu Miejskiego do systemu na podstawie, którego Straż Miejska zbiera dane osobowe, których jest administratorem*”.

[Dowód akta: kontroli str. 319-320]

Ustalone
nieprawidłowości

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, zawarcie opisanej wyżej umowy nie znajduje podstaw w obowiązującym stanie prawnym. Nie można bowiem przekazać w drodze umowy uprawnień zaliczonych ustawowo do kompetencji Straży Miejskiej ani Prezydentowi Miasta, ani innym podmiotom nie posiadającym ustawowych uprawnień do tego typu działań. Tym samym, bezprawne są również wystawione przez Prezydenta pracownikom wydziału ZKiOL upoważnienia do obserwowania

¹¹ Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych.

¹² We wnioskach złożonych przez Komendanta Straży Miejskiej do GODO, zbiór ten nazwano: „*Ewidencja interwencji*”.

i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych.

2.2. Wykonywanie przez Prezydenta Miasta czynności nadzoru nad funkcjonowaniem miejskiego systemu monitoringu wizyjnego

Opis stanu
faktycznego

W Regulaminie Organizacyjnym *Urzędu*¹³ stwierdzono, że do obowiązków wydziału ZKiOL należało m.in. realizowanie zadań centrum nadzoru wizyjnego oraz nadzór nad jednostką Straży Miejskiej w zakresie prawidłowego jej funkcjonowania.

[Dowód akta kontroli str.137-142]

W badanym okresie naczelnik wydziału ZKiOL przeprowadził jedną kontrolę Straży Miejskiej, która swoim zakresem objęła funkcjonujące w Straży zarządzenia i regulaminy oraz przestrzeganie przepisów związanych z udzielaniem zamówień publicznych, w tym rzetelność dokumentowania przebiegu postępowań oraz udział pracowników w szkoleniach na ten temat.

[Dowód akta kontroli str.158]

Naczelnik wydziału ZKiOL wyjaśnił, że: „kontrola w zakresie skuteczności, prawidłowości funkcjonowania monitoringu przez Straż Miejską nie prowadzona gdyż to zadanie było realizowane przez Wydział. Natomiast pod kątem wskaźników rezultatu kontrola była prowadzona na podstawie sprawozdań przesyłanych przez Straż do tut. Wydziału. Wynikało z nich m.in. iż zmniejszyła się ilość zdarzeń w miejscach zainstalowania monitoringu wizyjnego.”

[Dowód akta kontroli str.316]

W badanym okresie do *Urzędu* nie wpłynęły skargi mieszkańców na funkcjonowanie miejskiego monitoringu wizyjnego.

[Dowód akta kontroli str. 161]

Ustalone
nieprawidłowości

Przeprowadzona przez wydział ZKiOL kontrola Straży Miejskiej nie dotyczyła zagadnień związanych z monitoringiem wizyjnym, w tym przestrzegania przez Straż Miejską zasad określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych przez straż gminna (miejską)¹⁴ oraz przestrzegania określonych w art. 12 ust. 1a *u.o.s.g* zasad prowadzenia monitoringu.

Nie kontrolowanie wymienionych wyżej zagadnień wynikało z przejęcia przez wydział ZKiOL od Straży Miejskiej części obowiązków związanych z prowadzeniem monitoringu. Potwierdził to naczelnik tego wydziału, który w złożonych wyjaśnieniach stwierdził, że: „realizacja zadania wynikająca ze Strategii Rozwoju Miasta na lata 2008-2020, jako budowa monitoringu, opracowania jej koncepcji, sprawowanie nadzoru i koordynacji wielu podmiotów, co stanowi zadanie bardzo złożone i wymaga współdziałania odpowiedzialnych za zarządzanie na wielu płaszczyznach m.in. strategią, gospodarowanie mieniem, zamówieniami publicznymi oraz bezpieczeństwem. Za wszystkie te zadania odpowiada Prezydent Miasta realizując je przy pomocy komórek organizacyjnej urzędu bądź jednostek organizacyjnych. Powyższa okoliczność przesądza o tym, że Prezydent realizuje zadania nałożone na niego ustawowo we współdziałaniu obydwu podmiotów tj. Straży Miejskiej i wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności. Ww. wydział nadzoruje jednostkę organizacyjną jaką jest Straż Miejska, zapisane jest to w Regulaminie organizacyjnym urzędu. Przejawia się to również we wspólnej realizacji zadań publicznych w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

¹³ Zarządzenie nr 1239/ZPU/2012 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 20 grudnia 2012 r.

¹⁴ Dz. U. Nr 220, poz. 1720.

Realizacja zadań wyznaczonych w ustawie w art. 11 Straży Miejskiej odbywa się na infrastrukturze dedykowanej należącej do Miasta Zabrze, która obsługiwana jest przez pracowników Urzędu Miejskiego, na podstawie stosownych upoważnień wynikających z umowy zawartej między Komendantem Straży Miejskiej i Prezydentem Miasta w związku z ochroną danych osobowych".

[Dowód akta kontroli str. 315]

2.3. Skuteczność monitoringu wizyjnego

Urząd posiadał przekazane przez Policję i Straż Miejską dane statystyczne dotyczące zdarzeń noszących cechy naruszenia porządku publicznego, w tym dane z poszczególnych kamer zainstalowanych w ramach miejskiego monitoringu wizyjnego.

[Dowód akta kontroli str. 143-157]

Ze sprawdzania z działalności Policji w zakresie realizacji w roku 2012 zadań wynikających z „Programu zapobiegania przestępczości oraz bezpieczeństwa obywateli na lata 2011-2012”, zawierającego również dane z lat poprzednich wynika, że w poszczególnych latach badanego okresu ilość przestępstw wykrytych na terenie miasta Zabrze wyniosła odpowiednio 5 367 w 2010 r., 5 239 w 2011 r. i 4 958 w 2012 r.

W sprawozdaniu Straży Miejskiej za 2012 r., obejmującym dane z lat poprzednich stwierdzono, że w poszczególnych latach objętych kontrolą w obszarze działania kamer monitoringu wizyjnego odnotowano odpowiednio 2.463, 3.126 i 2.755 różnego typu zdarzeń. Jednocześnie na podstawie informacji uzyskanych z monitoringu dokonano odpowiednio 625, 478 i 526 zgłoszeń do Policji i Straży Miejskiej, z czego:

- 189, 96 i 53 dotyczyło wykroczeń drogowych,
- 219, 192 i 239 dotyczyło wykroczeń przeciwko przepisom ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁵,
- 17, 17 i 35 dotyczyło zakłócania spokoju,
- 68, 3 i 30 dotyczyło dewastacji mienia.

[Dowód akta: kontroli str.143-157]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Współpraca gminy z Policją w zakresie zapewnienia prawidłowej organizacji budowy i skutecznego funkcjonowania miejskiego monitoringu wizyjnego

3.1 Konsultacje z Policją na etapie tworzenia systemu monitoringu wizyjnego miasta

Opis stanu faktycznego

W okresie tworzenia miejskiego systemu monitoringu wizyjnego przedstawiciele Policji trzykrotnie uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami Urzędu i Straży Miejskiej w celu ustalenia lokalizacji kamer monitoringu. Miejsca niebezpieczne zostały wytypowane przez Komisariaty Policji, które na terenie ich działania wskazały obszary, na których najczęściej dochodziło do naruszeń porządku publicznego. Kontrolującemu nie przedstawiono jednak dokumentacji związanej z badaniami wstępnymi, analizą ryzyka i ustalania celów monitoringu.

¹⁵ Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1231 ze zm.

Jak wyjaśnił naczelnik wydziału ZKiOL „Policja uczestniczyła w początkowej fazie tworzenia monitoringu miejskiego. Cele szczegółowe zostały określone podczas tworzenia projektu i określone w dokumencie „e-Zabrze...” w którego tworzeniu uczestniczyli przedstawiciele Policji i Straży Miejskiej. Miasto, jako jednostka samorządu terytorialnego nie ma obowiązku prowadzenia analizy ryzyka w poszczególnych punktach, zajmuje się tym jedynie globalnie na podstawie dziennych raportów i rocznych sprawozdań przesyłanych przez komendantów i szefów służb. Policja wraz ze Strażą Miejską dokonuje miesięcznie analizy ryzyka w zakresie miejsc zagrożeń m.in. przestępczością na terenie miasta. Stąd Miasto na etapie tworzenia strategii rozwoju oraz dokumentu „e-Zabrze...” zwróciło się do służb o wyznaczenie miejsc i zaznaczenia tych punktów na mapie. Wyznaczone punkty miały ułatwić działalność operacyjną Policji i Straży Miejskiej oraz odnieść skutek w postaci poprawy bezpieczeństwa. Tworzenie procedur operacyjnych dotyczących funkcjonowania monitoringu odbywało się w formie spotkań roboczych, polegało na technicznych uzgodnieniach nad systemowymi rozwiązaniami opartymi na nadrzędności stanowisk zlokalizowanych w Straży Miejskiej oraz KMP, czasu zapisu, automatycznej rejestracji i kasowaniu danych uniemożliwiających ingerencję w zapisany materiał, co zostało zrealizowane w projekcie systemu. Oczekiwania służb w zakresie operatorów systemu zostały przedstawione w czasie szkoleń operatorów, w których prelegentami byli przedstawiciele Policji i Straży Miejskiej. Z uwagi na organizację tych szkoleń, bezkosztowo, na zasadzie uzgodnień naczelnika wydziału wraz z komendantami, nie posiadamy dokumentów z ich realizacji w postaci faktu.”

[Dowód akta kontroli str.316]

3.2 Uzgodnienia dotyczące zasad współpracy pomiędzy strażą miejską a Policją w trakcie funkcjonowania miejskiego systemu monitoringu wizyjnego

Opis stanu faktycznego

W dniu 22 lipca 2008 r. zawarto porozumienie pomiędzy Prezydentem Miasta a Komendantem Miejskim Policji w Zabrze w sprawie szczegółowych form i sposobów współpracy Straży Miejskiej i Komendy Miejskiej Policji. Zgodnie z nim, współpraca ta polegać miała głównie na stałym wymianie informacji o zagrożeniach występujących na terenie miasta w zakresie bezpieczeństwa ludzi i mienia, spokoju i porządku publicznego, a w szczególności:

- a) o miejscach zagrożonych przestępstwami i wykroczeniami,
- b) o legalnych i nielegalnych zgromadzeniach na terenie miasta,
- c) o innych miejscach zagrożeń.

Współpraca polegać miała również, na utrzymaniu stałych form łączności pomiędzy Policją i Strażą Miejską przy wykorzystaniu tzw. „gorącej linii” oraz bezpośredniej łączności z Komisariatami Policji przy wykorzystaniu telefonicznych łącz publicznych.

W ramach bieżącej realizacji zadań na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, Komendant Miejski Policji i Komendant Straży Miejskiej mieli współpracować w zakresie wykorzystania monitoringu wizyjnego terenu miasta, szczególnie w zakresie szybkiej i skutecznej reakcji na zdarzenia.

Współpraca obejmować miała także prowadzenie dyżurów w placówkach terenowych udostępnionych na potrzeby Policji i Straży Miejskiej w celu umożliwienia obywatelom rozwiązywania jak najbliżej miejsca zamieszkania bieżących problemów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz wsparcie ze strony Policji, polegające na realizacji szkoleń dotyczących użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej dla

strażników Straży Miejskiej. Polegać miała również na wzajemnej pomocy przy realizacji wniosków wynikających z prac, powołanej zarządzeniem Prezydenta Miasta, Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

[Dowód akta kontroli str.166-167]

W ww. porozumieniu nie wskazano zasad rozmieszczenia i kierowania służb policyjnych oraz straży, pozwalających na szybką reakcję na informacje od operatora systemu monitoringu o zagrożeniu lub zdarzeniu naruszającym porządek publiczny. W dokumencie tym nie określono również, zasad bezpośredniego korzystania przez Policję z miejskiego systemu monitoringu, przeprowadzania wspólnych szkoleń i/lub ćwiczeń policjantów i strażników miejskich w zakresie korzystania z systemu monitoringu miejskiego oraz zasad informowania straży i wydziału ZKiOL przez Policję o sposobie wykorzystania informacji od operatorów miejskiego systemu monitoringu wizyjnego.

Pracownicy wydziału ZKiOL obsługujący monitoring ukończyli kursy pn. „Sztuka prowadzenia nadzoru i mowa ciała”, który zorganizowany został przez Akademię Monitoringu Wizyjnego z Gliwic.

[Dowód akta kontroli str.168-169]

Urząd posiadał opracowane procedury postępowania na stanowisku operatorskim i w sali operatorskiej centrum monitoringu wizyjnego. Zostały one podzielone na trzy części:

- 1) procedury administracyjne,
- 2) procedury operacyjne,
- 3) procedury techniczne.

W procedurach administracyjnych wskazano zasady korzystania z sali operatorskiej, do której mieli dostęp operatorzy wyznaczeni w danym dniu pracy, naczelnik wydziału ZKiOL i jego zastępca, osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez Prezydenta Miasta oraz funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej, w zakresie związanym z realizacją zadań związanych z pełnieniem służby. Przewidziano również możliwość wstępu innych osób, w szczególności pracowników serwisu technicznego po każdorazowej autoryzacji przez naczelnika wydziału. W ww. procedurze wskazano również zasady przestrzegania przepisów BHP oraz sposób i możliwość udostępniania nagrań i danych pozyskiwanych za pomocą sprzętu i urządzeń należących do centrum monitoringu wizyjnego, których administratorem, na mocy umowy z 24 września 2010 r. zawartej pomiędzy Strażą Miejską a Prezydentem Miasta, jest Straż Miejska. Zgodnie z nimi, wszystkie prośby o udostępnienie danych miały być kierowane do Straży Miejskiej. Straż odpowiadała również, za ich zabezpieczenie oraz zgranie na inne nośniki elektroniczne.

W procedurach operacyjnych określono m.in. zasady reagowania operatora na zdarzenia ujawnione w dozorowanym obszarze. Obejmowały one następujące zdarzenia:

- dewastacja mienia,
- zakłócenie porządku publicznego,
- spożywanie alkoholu w miejscu publicznym,
- bójka,
- przestępstwo przeciwko mieniu lub osobie,
- pożar w dozorowanym obszarze,
- wypadek drogowy w dozorowanym obszarze,
- kolizja drogowa w dozorowanym obszarze,
- osoba leżąca,

- umieszczanie plakatów lub ogłoszeń bez zgody zarządzającego miejscem lub niszczenie plakatów ogłoszeń lub obwieszczeń podlegających ochronie w obszarze objętym dozorem kamer,
- postępowanie związane z rejestrowaniem przebiegu interwencji.

W zależności od charakteru zdarzenia procedury przewidywały powiadomienie telefoniczne dyżurnego Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej, Pogotowia Ratunkowego lub/i Państwowej Straży Pożarnej. W przypadku zdarzeń, w którym zagrożone jest bezpieczeństwo dużej ilości ludzi należało również poinformować Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego. Procedury określały ponadto sposób rejestracji zaobserwowanych zdarzeń¹⁶. W każdym przypadku, zdarzenie miało zostać opisane w dokumentacji prowadzonej przez operatora.

W procedurze technicznej wskazano natomiast zasady postępowania w przypadku braku obrazu z kamer. W takiej sytuacji należało sprawdzić, czy system nadal nagrywa obraz (tryb podglądu archiwum) oraz czy problem występuje na innych stanowiskach i w tym celu skontaktować się z Policją i Strażą Miejską. W przypadku gdy problem miał charakter lokalny, należało przełogować się lub/i zresetować stanowisko. Jeśli te działania byłyby nieskuteczne, problem należało zgłosić naczelnikowi wydziału ZKiOL i na jego polecenie, zawiadomić firmę techniczną odpowiedzialną za sprawne działanie monitoringu.

[Dowód akta kontroli str.170-184]

W badanym okresie, Prezydent Miasta zawarł z Komendą Miejską Policji w Zabrze trzy porozumienia¹⁷ przewidujące dofinansowanie Policji środkami gminy w wysokości po 200 tys. zł rocznie, z przeznaczeniem na dodatkowe służby prewencyjne realizowane przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej w Zabrzu w godzinach pozasłużbowych. Ponadto, dnia 17 lutego 2012 r. Prezydent Miasta zawarł porozumienie ze Szkołą Policyjną z Katowic, na mocy którego Miasto przekazało 14 tys. zł na rzecz Funduszu Wsparcia Szkoły Policji w Katowicach z przeznaczeniem na zakup niezbędnych towarów i usług do organizacji, co najmniej 30 służb patrolowo-policyjnych w mieście.

[Dowód akta kontroli str.185-195]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zbadanym zakresie.

4. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych oraz rozporządzenia w sprawie sposobu obserwowania i rejestrowania przy użyciu technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych

4.1. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych

Opis stanu faktycznego

W założeniach technicznych projektu budowy systemu monitoringu wizyjnego miasta wskazano, iż miał on zapewniać cyfrową archiwizację obrazów w trybie ciągłym i zabezpieczać zarejestrowane obrazy przed modyfikacją. Ponadto, w dokumentacji powykonawczej monitoringu wizyjnego stwierdzono, że transmisja danych miała się odbywać poprzez dedykowaną sieć LAN/WAN.

[Dowód akta kontroli str.196-211]

¹⁶ Od planu ogólnego do planu zbliżenia i innych szczegółów wydarzenia ocenianych przez operatora, mogące mieć wartość dowodową.

¹⁷ 6 maja 2010 r., 11 marca 2011 r. i 24 lutego 2012 r.

W wyniku oględzin miejskiego centrum nadzoru ustalono, że było ono wyposażone w 18 monitorów wizyjnych z możliwością podglądu na jednym monitorze obrazu z czterech kamer oraz ścianę graficzną, na której można było jednocześnie obserwować obraz z 24 kamer. Stwierdzono również, że zainstalowany system pozwalał na zachowanie ciągłości przekazywanego obrazu poprzez wykorzystanie kolejnych kamer zainstalowanych w danym obszarze¹⁸. Możliwości takiej nie miała jedynie kamera zainstalowana w obrębie dworca autobusowego w dzielnicy Zabrze-Rokietnica. Pomieszczenie centrum wyposażone było w klimatyzację, a okna posiadały żaluzje umożliwiające odizolowanie pomieszczenia od źródła światła zewnętrznego. W dniu oględzin za pulpitemi pracowało dwóch pracowników. Za pomieszczeniem centrum znajdowało się zamknięte na zamek szyfrowy klimatyzowane pomieszczenie serwerowni. Dostęp do pomieszczeń wydziału, w tym do sali z monitorami oraz do serwerowni był zabezpieczony drzwiami z zamkami szyfrowymi. Wg uzyskanych informacji, pracownicy obsługujący¹⁹ centrum, nie posiadali możliwości zgrywania obrazu na nośniki oraz ich drukowania.

[Dowód akta kontroli str. 212]

W sprawie prowadzenia dokumentacji opisującej przetwarzanie danych osobowych oraz prowadzenie ewidencji osób upoważnionych do ich przetwarzania naczelnik wydziału ZKiOL wyjaśnił, że: „wydział nie prowadzi dokumentacji danych osobowych oraz nie posiada ewidencji osób upoważnionych do ich przetwarzania, gdyż to zadanie prowadzi Straż Miejska”.

[Dowód akta kontroli str.316]

W badanym okresie do Urzędu wpłynęło ogółem dziewięć wniosków, w których zwrócono się o udostępnienie nagrań z monitoringu wizyjnego miasta. W jednym przypadku z prośbą zwróciła się osoba fizyczna, a w pozostałych Policja oraz Prokuratura Rejonowa z Tarnowskich Gór. We wszystkich tych przypadkach wydział ZKiOL przekazał wnioski do Straży Miejskiej, która była właścicielem danych pozyskiwanych za pomocą monitoringu wizyjnego miasta.

[Dowód akta kontroli str.231-243]

W dniu 9 września 2005 r. Komendant Straży Miejskiej w Zabrzu, na wzorze stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie wzoru zgłoszenia zbioru danych do rejestracji Generalnego Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych²⁰, zgłosił zbiór danych pod nazwą „Ewidencja interwencji” do rejestracji.

[Dowód akta kontroli str.244-249]

Straż Miejska, w dniu 6 marca 2013 r. na wzorze stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie wzoru zgłoszenia zbioru danych do rejestracji Generalnego Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych²¹, przesłała zaktualizowany wniosek dotyczący zbioru danych pod nazwą „Ewidencja interwencji”.

[Dowód akta kontroli str.250-254]

¹⁸ Zainstalowane kamery umożliwiały przekazywanie sobie obrazu z kolejnych odcinków miejsc nadzorowanych przez kamery zamontowane w ciągu danej ulicy.

¹⁹ Pracownicy, do obowiązku których należało obserwowanie obrazu przekazywanego przez system.

²⁰ Dz. U. Nr 100, poz. 1025.

²¹ Dz. U. Nr 229, poz. 1536.

4.2. Realizacja obowiązków wynikających z rozporządzenia w sprawie sposobu obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych

Opis stanu
faktycznego

W złożonych wyjaśnieniach naczelnik wydziału ZKiOL stwierdził, że: „rejestrowany obraz zdarzeń z monitoringu wizyjnego jest przechowywany przez 30 dni. Następnie automatycznie obraz jest nadpisywany. System monitoringu w Zabrzu zaprojektowany został i wykonany przed wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2009 r., w zgodności art. 11 ust 2 ustawy o straży gminnej (miejskiej), który nie wyłącza zautomatyzowanego przetwarzania danych. Wg nas system zapewnia automatyczny zapis i kasowanie, ograniczone systemowo do 30 dni, uniemożliwia to manipulowanie przy materiale, w tym dokonania ręcznego kasowania danej części materiału, co zapewnia większe bezpieczeństwo danych, od ujętego w rozporządzeniu dającego możliwość manipulowania materiałem zgromadzonym na matrycy.”

[Dowód akta kontroli str.316]

W sprawie nie sporządzania z czynności zniszczenia notatek służbowych, naczelnik wydziału ZKiOL wyjaśnił, że czynność taka nie jest wykonywana przez pracowników wydziału w związku z tym, iż „administratorem zarejestrowanych obrazów zdarzeń jest Straż Miejska.”

[Dowód akta kontroli str. 317]

W centrum monitoringu prowadzono księgę ewidencji wykrytych zdarzeń, dokumentowano w niej datę rozpoczęcia dyżuru, imię i nazwisko osób dyżurujących, opis zdarzenia naruszającego porządek publicznych, ze wskazaniem miejsca i wyniku obserwacji oraz awarie sprzętu.

[Dowód akta kontroli str. 255-261]

Wg tej ewidencji w poszczególnych latach badanego okresu odnotowano odpowiednio 898, 1.040 i 793 zdarzeń zaobserwowanych w centrum monitoringu. Spośród tych zdarzeń wydział przekazał informacje do Policji i Straży Miejskiej odpowiednio 104 i 722, 235 i 741 oraz 208 i 524 przypadkach.

[Dowód akta kontroli str. 262]

Z informacji uzyskanej z Komendy Miejskiej Policji wynika, że Policja nie zbiera danych z miejsc, w których są zainstalowane kamery monitoringu, lecz z całej ulicy, na której miało miejsce zdarzenie. Jak wyjaśnił Komendant Miejski Policji w Zabrzu „w przypadku wykonywania analizy przestępstw w rejonie gdzie zainstalowano kamery monitoringu miejskiego zauważalny jest spadek liczby zdarzeń, które naruszają porządek publiczny”.

[Dowód akta kontroli str. 263-265]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność Urzędu w zbadanym zakresie.

5. Finansowanie budowy i funkcjonowanie miejskiego systemu monitoringu wizyjnego, zawieranie i realizacja umów z jego wykonawcami

5.1 Zapewnienie środków na prowadzenie i funkcjonowanie miejskiego systemu monitoringu wizyjnego

Opis stanu
faktycznego

W *Koncepcji* przedstawiono planowane koszty budowy systemu monitoringu w mieście oraz koszty jego utrzymania w rozbiciu na etapy realizacji.

Planowane koszty budowy systemu przewidywały dwa warianty. W przypadku uwzględnienia realizacji projektu sieci szerokopasmowej ZMAN planowano w latach 2011-2017 wydatkowanie na ten cel łącznie 6 223 880 zł oraz zainstalowanie 245 kamer. W przypadku dzierżawy łączy i instalacji 245 kamer szacowane koszty budowy wymieść miały ww. latach 11 142 920 zł.

Szacowane w *Koncepcji* koszty utrzymania systemu monitoringu w powyższym okresie wynieść miały:

- w 2010 r. - 175 282 zł,
- w 2011 r. - 385 996 zł,
- w 2012 r. - 565 120 zł,
- w 2013 r. - 89 827 zł,
- w 2014 r. - 109 314 zł,
- w 2015 r. - 129 342 zł,
- w 2016 r. - 145 581 zł,
- w 2017 r. - 382 281 zł.

[Dowód akta kontroli str. 83-84]

Na funkcjonowanie systemu monitoringu wizyjnego w mieście w badanym okresie wydział ZKiOL zaplanował następujące kwoty: 190 tys. zł w 2010 r., 342 tys. zł w 2011 r. i 331,74 tys. zł w 2012 r.. Po zmianach dokonanych w budżecie miasta na ww. zadania przeznaczono odpowiednio 299 732 zł, 223 951 zł i 255 760 zł.

[Dowód akta kontroli str.266-277]

W sprawie obniżenia w latach 2011 i 2012 planowanych wydatków na funkcjonowanie monitoringu, naczelnik wydziału ZKiOL wyjaśnił, że „zaplanowane środki w budżecie były planowane w oparciu o analizy dochodów gminy i sytuację makroekonomiczną kraju, kierowano się zarządzeniami Prezydenta w zakresie przygotowania planów budżetowych na lata kolejne oraz wytycznymi Skarbnika, które w roku 2010 zakładały obniżenie prognozowanych wydatków bieżących na 2011 rok o 10% w stosunku do 2010 r. Natomiast plan na 2012 r. nakazywały obniżenie wydatków bieżących o 3%”.

[Dowód akta kontroli str.317]

5.2 Oszczędność wydatkowania środków na budowę i funkcjonowanie miejskiego systemu monitoringu wizyjnego

Opis stanu
faktycznego

W związku z funkcjonowaniem monitoringu wizyjnego w kolejnych latach badanego okresu wydano 374 078,14 zł w 2010 r., 640 537,23 zł w roku 2011 i 627 045,17 zł w roku 2012. Najwyższą pozycję kosztów stanowiły koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi, które wyniosły odpowiednio 222 314,28 zł, 430 692 zł i 460 984,76 zł, co stanowiło 59,4%, 67,2% i 73,5% kosztów funkcjonowania systemu.

[Dowód akta kontroli str.278]

Koszty eksploatacji związane z funkcjonowaniem miejskiego systemu monitoringu wizyjnego w kolejnych latach badanego okresu wyniosły odpowiednio 151 763,86 zł, 209 845,23 zł i 166 060,41 zł. Najwyższą pozycję ww. wydatkach stanowiły opłaty za dzierżawę sieci światłowodowej do przesyłu sygnału z kamer, które wyniosły odpowiednio 136 884 zł, 177 875,89 zł i 136 657,11 zł, co stanowiło 90,2%, 84,8% i 82,3% kosztów eksploatacji.

[Dowód akta kontroli str. 279]

W badanym okresie Urząd przeprowadził trzy postępowania o zamówienie publiczne na zadania związane z monitoringiem:

1. „Stworzenie strefy bezpieczeństwa w Zabrzu, poprzez zakup i instalację systemu monitoringu wizyjnego, II etap realizacji”;
2. „Udostępnienie połączeń światłowodowych do transmisji danych między punktami kamerowymi a centrum nadzoru oraz konserwację i bieżące wsparcie serwisowe systemu monitoringu wizyjnego w mieście etap II”;
3. „Wykonanie usługi czyszczenia kloszy 16 kamer zainstalowanych w ramach realizacji I etapu zadania „Stworzenie strefy bezpieczeństwa w Zabrzu poprzez zakup i instalację monitoringu wizyjnego”.

Kontrola dokumentacji przeprowadzonych postępowań przetargowych nie wykazała nieprawidłowości.

[Dowód akta kontroli str.159-161]

W wyniku przeprowadzenia ww. postępowań o zamówienie publiczne zawarto trzy umowy. Umowa na realizację pierwszego zadania za kwotę 298 664,33 zł została zawarta w dniu 10 sierpnia 2010 r. z firmą „MWM” Sp. z o.o. z Gliwic, a termin jego realizacji ustalono na 31 października 2010 r. Druga - na kwotę 122 976 zł - została zawarta z firmą DebaCom Sp. z o.o. z Zabrze w dniu 19 października 2010 r. na okres 36 miesięcy od dnia rozpoczęcia świadczenia usługi. Z tą samą firmą w dniu 30 grudnia 2010 r. zawarto trzecią umowę o wartości 24 985,60 zł, z terminem zakończenia do 31 sierpnia 2012 r.

[Dowód akta kontroli str. 280-299]

We wszystkich ww. przypadkach wykonawca wywiązał się z obowiązków określonych w umowie, a miasto zabezpieczało swoje interesy m.in. poprzez wprowadzenie do umów zapisów dotyczących kar umownych. Przykładowo, w umowie z dnia 19 października 2010 r. wykonawca mógł zapłacić karę w wysokości 0,2% wartości wynagrodzenia brutto za każdą rozpoczętą dobę niedotrzymania wyznaczonego terminu czasu usunięcia usterki, bądź czasu konserwacji i/lub utrzymania w czystości kloszy kamer w punktach kamerowych, w wysokości 10% wartości wynagrodzenia brutto w przypadku odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania z winy wykonawcy, w wysokości 5% wynagrodzenia brutto w przypadku nienależytego wykonania umowy przez wykonawcę. Ponadto przewidziano możliwość rozwiązania umowy np. w sytuacji przerwy trwającej dłużej niż 72 godziny, a wykonawca mimo dwukrotnego powiadomienia nie podejmuje działań w celu przywrócenia transmisji. Odbiór realizacji poszczególnych zadań realizowany był przez *Urząd* zgodnie z zawartymi umowami.

[Dowód akta kontroli str. 300-314]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność *Urzędu* w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²², wnosi o:

- **podjęcie działań organizacyjnych mających na celu przekazanie obowiązków związanych z prowadzeniem monitoringu wizyjnego na terenie miasta do wyłącznych kompetencji Straży Miejskiej.**

²² Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 24 czerwca 2013 r.

Kontroler
Jerzy Piasecki
gl. specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Dyrektor
Piotr Miklis

